

Tartuntatautien neuvottelukunnan kokous

Aika Maanantai 15.9.2025 klo 10:00-13:00
Paikka Sosiaali- ja terveysministeriö (kh. Meritulli) ja Teams

Läsnä

Puumalainen, Taneli (pj.)	(+)	Palonen, Eveliina	(+)
Brummer-Korvenkontio, Henrikki	(+)	Paunio, Mikko	(+)
Helve, Otto	(+)	Peltola, Ville	(+)
Hämäläinen, Sari	(+)	Peltoniemi, Jutta	(+)
Järvinen, Asko	(+)	Pennanen, Aino	(+)
Kantele, Anu	(+)	Puhto, Teija	(+)
Kanerva, Mari	(+)	Raaska, Kari	(-)
Katz, Anna	(+)	Rahkonen, Marko	(+)
Keinänen, Jari (varapj.)	(-)	Rantakokko-Jalava, Kaisu	(-)
Kuoksa, Mirka-Tuulia	(+)	Raulo, Saara	(+)
Kuoppala, Jaana	(+)	Ruponen, Arja	(-)
Lampinen, Olli	(-)	Räsänen, Sirpa	(+)
Lukkarinen, Mervi	(+)	Strandell, Micael	(-)
Mauriala, Timo	(-)	Syrjänen, Jaana	(+)
Nieminen, Tea	(+)	Valtonen, Kirsi	(-)
Nuorti, Pekka	(+)		
Ojala, Kati	(+)		

Asiantuntijat: Djupsjöbacka Aurora (THL), Hannila-Handelberg Tuula (THL), Kontio Mia (THL), Myllylä Mikko (Puolustusvoimat), Ruotsalainen Riikka (THL)

Sihteerit: Kalin-Mänttari Laura (THL), Nyholm Outi (THL)

Asialista

1. Kokouksen avaus, läsnäolijat ja sidonnaisuudet

Kokous avattiin klo 10:06 ja läsnäolijat käytiin läpi. Käsiteltäviin aiheisiin liittyen ei ilmoitettu sidonnaisuuksia.

2. Kokouksen asialista

Kokouksen asialista (Liite 1) hyväksyttiin.

3. 7.5.2025 ja 17.6.2025 kokouksien pöytäkirjat liitteineen

Kahden edellisen kokouksen (7.5.2025 ja 17.6.2025) pöytäkirjat liitteineen hyväksyttiin.

4. Ajankohtaista tartuntataudeista ja rokottamisesta

a. Ajankohtaista tartuntataudeista *Aurora Djupsjöbacka (THL)*

Aurora Djupsjöbacka piti katsauksen ajankohtaisista tartuntataudeista (Liite 2). Hengitystieinfektiotilanne on kokonaisuudessaan rauhallinen. Vuoden 2025 kevään ja kesän aikana SARS-CoV-2-tartuntoja raportoitiin vähäisissä määrin. Kesän ja alkusyksyn aikana on raportoitu yksittäisiä influenssa- ja RS-virustartuntoja. Kauden 2024–2025 influenssaepidemian ajoittuminen palasi koronaviruspandemiaa edeltävään aikaan. Elokuussa 2025 on todettu muutamia adenoviruksen tyyppi 7 -tartuntoja.

Lintuinfluenssaviruksen (H5N1) aktiivisuus kasvoi Euroopan luonnonvaraisissa lintupopulaatiossa loppuvuodesta 2024, mutta kesän 2025 aikana tilanne rauhoittui. Kuluvan vuoden aikana Suomessa on tehty kahdeksan H5N1-havaintoa – kuusi luonnonvaraisissa linnuissa ja kaksi nisäkkäissä.

Vuoden 2025 aikana Tartuntatautirekisteriin on ilmoitettu 11 vakavaa meningokokki-infektiota, mikä on lähes puolet enemmän kuin viime vuonna. Kaikki tapaukset ovat olleet yksittäisiä ja useissa tapauksissa potilaalla oli todettu samanaikainen hengitystievirusinfektio. Lähiaikoina on tapahtunut kaksi laajaa tuberkuloosijoukkoaltistumista viivästyneen diagnoosin takia. Työterveyshuollossa ja vastaanottokeskuksissa tarvitaan jatkokoulutusta tuberkuloosin oikea-aikaiseen diagnosointiin.

Keskustelua

Keskusteltiin adenovirustartunnoista Puolustusvoimissa. Loppukesän aikana ei ole ollut tarvetta erikoissairaanhoidolle. Adenoviruksen tyyppi 7 leviää tyypillisesti ruuhkaisissa tilanteissa, kuten varuskunnissa ja opiskelija-asuntoloissa. Epidemioiden välillä voi olla pitkiä, jopa 10 vuoden jaksoja. Puolustusvoimissa yhdessä saapumiserässä todetut adenovirustartunnat eivät ole levinneet seuraavaan saapumiserään tai yleisväestöön.

Suomessa todetut H5N1-tartunnan saaneet nisäkkäät ovat olleet pienpetoja, jotka todennäköisesti saivat tartunnan syömistään sairastuneista luonnonlinnuista. Lintuinfluenssarokotusten kohderyhmän rokotuskattavuus jäi alle 10 prosenttiin. Rokotuskampanja oli vaikea toteuttaa, ja haasteiksi tunnistettiin mm. hajanainen ja liikkuvainen kohderyhmä, kampanjan alkaminen vasta kun akuutti tilanne oli jo ohi, epäluulo uutta rokotetta ja osittain myös viranomaisia kohtaan, eri kieliryhmät, kohderyhmien viestinnällinen tavoittaminen sekä eriävä riskikäsitys.

Keskusteltiin myös yleisemmin työterveyshuollon ja -suojelun vastuista, kun altistus taudinaiheuttajalle on työperäistä. **Päätettiin, että seuraavassa Tartuntatautien neuvottelukunnan kokouksessa käsitellään syvällisemmin työterveyshuollon ja -suojelun roolia ja vastuita tartuntatautien torjunnassa.**

i. Katsaus vuoden 2025 legionella-tilanteeseen ja toimenpiteisiin *Riikka Ruotsalainen (THL)*

Riikka Ruotsalainen piti katsauksen vuoden 2025 legionella-tilanteesta ja toimenpiteistä (Liite 3). Viimeisten 10 vuoden aikana legionelloositapausmäärät ovat olleet nousussa sekä Suomessa että muualla Euroopassa. Vuoden 2025 aikana Tartuntatautirekisteriin on ilmoitettu yhteensä 48 tapausta, ja multaan liittyviä tapauksia on selvästi enemmän kuin viime vuonna. Vastaava trendi on havaittu myös muissa Pohjoismaissa sekä Skotlannissa. Suomessa tehtyjen potilashaastatteluiden perusteella ei ole selvästi pystytty osoittamaan yksittäistä multatuottajaa, jonka tuotteet linkittyisivät sairastumisiin. Legionella-löydökset ovat hyvin yleisiä multatuotteissa, eikä näille tuotteille ole määritelty legionella-bakteerin pitoisuusrajoja.

THL ja Ruokavirasto ovat tiedottaneet tilanteesta kansalaisille sekä ohjeistaneet ammattilaisia ja multatuotteiden jälleenmyyjiä. Multamyynnin yhteydessä on muistutettu mullan käsittelyn riskeistä ja asianmukaisesta

suojautumisesta kotipuutarhan hoidossa. THL on myös informoinut tilanteesta kansallisia ja kansainvälisiä sidosryhmiä.

Keskustelua

Maaperässä on luontaisesti runsaasti legionella-bakteeria. Tartunnat yhdistyvät kuitenkin kaupallisiin multatuotteisiin, sillä pussissa säilytetty multa pölyyää enemmän kuin kostea maaperä. Multatuotteisiin liittyvä toimivaltainen viranomais on Ruokavirasto. Legionella-tapaukset ovat vuonna 2025 keskittyneet aiempaa enemmän HUS-alueelle, jossa tehdyistä PCR-testeistä jopa viidennes on ollut positiivisia. Käytiin myös keskustelua oikeasuhtaisista suosituksista kansalaisten suojautumiseksi.

b. Ajankohtaista rokottamisesta Mia Kontio (THL)

Mia Kontio kävi läpi rokottamiseen liittyvät ajankohtaisasiat (Liite 4). M-rokkorokotukset päättyvät 30.9.2025, kun käytössä oleva rokote-erä vanhenee. TBE-seurannan (TBE, tick borne encephalitis) haasteena on potilashaastatteluiden kattava toteutuminen. Haastatteluilla varmistetaan missä tartunnat on saatu. Influenssarokotusten kohderyhmiin ei tehty muutoksia kaudelle 2025–2026. Rokotteiden jakelu on osittain jo alkanut. Koronarokotusten perussarjaan ei tehty muutoksia, mutta tehosteannosten kohderyhmiä supistettiin. HPV-rokotuskattavuus (HPV, human papilloma virus) on Suomessa matalampi kuin muissa Pohjoismaissa. Kattavuutta pyritään nostamaan mm. webinaarein ja yhteistyöllä syöpäjärjestöjen kanssa. Yleinen huolestuttava trendi on lasten rokotuskattavuuden lasku. Neuvolapalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen, lainsäädännön kehittäminen sekä tietojärjestelmien ja seurannan kehittäminen ovat tunnistettuja kehityskohteita rokotuskattavuuden nostamiseksi.

Keskustelua

Influenssa- ja koronarokotus annetaan hyvinvointialueilla samaan aikaan. Alueet päättävät itse rokotusten aloitusajankohdan. Koronarokotusten jatkosta todettiin, että niitä jatketaan ainakin vuonna 2026. Matalaan HPV-rokotuskattavuuteen on todettu vaikuttavan sekä rokotusiässä olevien poikien että vanhempien asenteet. Keskusteltiin lasten influenssarokotusten toteutumisesta. Mm. päiväkoteihin ja kauppakeskuksiin jalkautuminen sekä neuvolahenkilökunnan koulutus voivat edesauttaa rokotusten toteutumista.

c. Katsaus vuoden 2024 tartuntatautilastoihin ja tartuntatautien seurantaan
Tuula Hannila-Handelberg (THL)

Tuula Hannila-Handelberg esitteli vuoden 2024 tartuntatautilastoja (Liite 5). Suomessa on käytössä erilaisia järjestelmiä tartuntatautien seurantaan, joista Tartuntatautirekisteri (TTR) on tärkein. Euroopan alueella tartuntatautien seuranta ja torjuntaa koordinoivat Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetoimisto WHO EURO ja Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus ECDC. Suomessa tartuntatautien esiintyvyytilastot julkaistaan vuosittain, ja tiedot perustuvat pääosin TTR:in.

Hengitystieinfektioista mykoplasmaa ja hinkuuskää esiintyi vuonna 2024 moninkertainen määrä normaaliin verrattuna ja adenovirustapauksia oli ennätysmäärä. Influenssakauden 2024–2025 huippuviikot ajoittuvat helmikuulle, vastaten aikaa ennen koronaviruspandemiaa. TBE-tapausmäärät ovat viime vuosina olleet nousussa. Seksitaudeista tippuritapausten määrä jatkoi kasvuaan, kun taas klamydiatapausten määrä kääntyi pitkän nousujakson jälkeen laskuun. Tuberkuloosin osalta ulkomaalaisten potilaiden osuus tapauksista on kasvanut.

Keskustelua

TTR:n tekniset haasteet puhuttivat. Ongelmat ovat THL:n tiedossa ja selvityksessä. Toisaalta todettiin myös, että TTR on tärkeä tietolähde ja työkalu mm. zoonoosien seurannassa (zoonoosit ovat tartuntatauteja, joiden aiheuttajat voivat siirtyä eläimistä ihmisiin ja päinvastoin).

**5. Kuulumiset tartuntatautien torjunnan tehostaminen varusmiesaikana -
asiantuntijaryhmän toiminnasta** *Mikko Myllylä (Puolustusvoimat)*

Mikko Myllylä kertoi kuulumiset *Tartuntatautien torjunnan tehostaminen varusmiesaikana -* asiantuntijaryhmän toiminnasta (Liite 6). Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on asettanut työryhmän ajalle 1.1.-31.12.2025. Taustalla vaikutti vuonna 2024 varuskunnissa levinnyt adenovirusepidemia, johon liittyi poikkeuksellista sairaala- ja tehohoidon tarvetta.

Työryhmän tavoitteena on tehostaa ja kehittää tartuntatautien torjuntaa sekä varautumista tartuntatautiepidemioihin varusmiesaikana. Työryhmään kuuluu edustajat STM:n ja Puolustusvoimien lisäksi Rajavartiolaitokselta, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) sekä kahdelta hyvinvointialueelta. Työryhmän kokouksissa on erityisesti tarkasteltu adenoviruksen tyyppi 7 tilannetta, sekä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen

suunnittelemaa toimenpiteitä tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi. Työryhmä on toiminut foorumina tilannetiedon jakamiselle ja asiantuntija-arvioiden tekemiselle.

Keskustelua

Varuskuntaolosuhteet ovat erittäin otollisia tartuntatautien leviämiselle. Esimerkiksi kohorttinnin on kuitenkin todettu olevan tehokas toimenpide tarttuvien tautien leviämisen estämiseksi. Kohorttien sisällä tautien leviämistä on haastava estää, vaikka tavanomaiset hygieniatoimet voivat sitä hidastaa. Varushenkilöiden tiheät lomat ovat haaste tartuntatautien hallinnassa.

Todettiin, että tarttuvien tautien merkitystä Puolustusvoimien toimintakykyyn kannattaisi korostaa. Uusi taudinaiheuttaja voi levitä varuskunnasta toiseen hyvinkin nopeasti. Olisi myös hyödyllistä arvioida syvällisemmin toimenpiteiden vaikuttavuutta ja laajentaa työryhmän näkökulmaa adenoviruksesta muihinkin tartuntatauteihin. Työryhmään ehdotettiin otettavan mukaan klinisen mikrobiologian laboratorion edustaja.

6. Katsaus Kansallisen mikrobiologisen laboratoriotoininnan nykytila -raporttiin Aino Pennanen (STM)

Aino Pennanen esitteli 22.8.2025 julkaistun Kansallisen mikrobiologisen laboratoriotoininnan nykytila ja tulevaisuus -selvityksen (Liite 7). Asiantuntijatyöryhmän tavoitteena oli laatia tilannekuva klinisen mikrobiologian laboratoriotoininnasta ja -järjestelmästä, arvioida sen kehittämistarpeita sekä antaa toimenpide-ehdotuksia kansallisiin ja kansainvälisiin tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset koskivat viittä kokonaisuutta: Palvelujärjestelmän ja asiantuntijalaboratorioiden kehittäminen; Ammattilaisten koulutus ja asiantuntijuuden ylläpito; Tutkimus ja menetelmäkehitys; Valmius, varautuminen ja huoltovarmuus; Lainsäädännön kehittäminen.

7. Ajankohtaista tartuntatautilain kokonaisuudistuksen valmistelusta Mirka-Tuulia Kuoksa (STM)

Mirka-Tuulia Kuoksa esitteli tartuntatautilain kokonaisuudistuksen nykytilannetta. Virkavalmistelu on käynnissä: pykäläluonnokset ovat valmiina, ja perustelutekstien kirjoittaminen on parhaillaan meneillään. Tavoitteena on, että lausuntokierros, jonka kesto on vähintään kahdeksan viikkoa, käynnistyy vuoden 2025 aikana. Lausuntopalautteen pohjalta tehdään tarvittavat muutokset, minkä jälkeen lakiesitys etenee mahdollisesti lainsäädännön arviointineuvoston arvioitavaksi ja oikeuskanslerin tarkastettavaksi. Tavoitteena on, että esitys etenee eduskuntakäsittelyyn keväällä 2026.

8. Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita.

9. Seuraavat kokoukset

Maanantai 10.11.2025 klo 10:30-13:30.

10. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 13:05.

Vakuudeksi

Taneli Puumalainen
Puheenjohtaja

Laura Kalin-Mänttari
Sihteeri

Pöytäkirja allekirjoitetaan sähköisesti

JAKELU Tartuntatautien neuvottelukunnan jäsenet, varajäsenet ja sihteerit
Kutsutut asiantuntijat

TIEDOKSI Kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi

VN/12577/2023-STM-51

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Puumalainen Taneli 91249271V

2025-11-14

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 8 pages before this page

Dokumentet inneholder 8 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 8 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 8 sider før denne side

Detta dokument innehåller 8 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende